

SZÚCS LÁSZLÓ

Az értéknek nyitott terek

Nemrég, a felújított, december elseje óta telebódézott, koripályás váradi főtéren járva eszembe jutott az a dilemma, amiről politikus ismerősöm beszélt még akkor, amikor a Szent László tér hosszas felújítása a vége felé tartott, s ugyan még inkább építőtelepre emlékeztetett, de már kialakult az új formája. Kérdésemre, hogy a szakemberek, elsősorban építészek kritikus megnyilvánulásai láttán miért nem ellenzi nyíltan azt, ami történik, azt válaszolta: lényegtelen, hogy mit mondanak a hozzáértők, ha a lepukkant centrum helyén látható új a legtöbb embernek elnyeri majd a tetszését. S egy politikus nem engedheti meg magának, hogy a vox populival szembemenjen. Más kérdés, hogy a szakszerűség, igényesség, esztétikum szerencsés esetben akár egymásra is találhat. De nem ez a jellemző.

Más helyzetekben is megmutatkozik hasonló ellentmondás. Az írók, művészek emlékének formális ápolása, a beszédmondós, koszorúzó, szoborállító ügybuzgalom az esetek többségében fordított arányban áll az irodalom, művészetek iránti valós, érdemi, értékbeli érdeklődés intenzitásával.

Ezért nem vagyok biztos abban, hogy tényleg annyi értelme van a kerek, fél kerek évfordulók megünneplésének. Ugye, ott az érv a fesztív momentumok mellett, hogy a megszokott körnél szélesebb rétegek felé nyit(hat), koncentrálja a figyel-

met, beszéd témát ad. Csakhogy a legritkábban kerül maga a mű a középpontba, még ha valamiféle szükséges kortárs leporolás által is. Marad a közhely, a koszorú, a nyakkendő. S ha bele is kapaszkodnak a szólók egy-két aktuális üzenetként hasznosítható mondatba, ez csak olyan szép semmiség, mint az emlegetett főtér semmilyen stílusjegyei.

A szoboralakként oly messzinek tűnő klasszikusokat is közel érdemes hozni a mához. Végül is Arany János, akinek születése 200. évfordulóját ünneplik majd jövőre, úgy öt évig egy időben élt Adyval, akire ugyancsak 2017-ben, születése 140. évfordulóján emlékezhetünk. S Adynknál kevesebb mint három évtizeddel később született Horváth Imre, akit kortársunkként tisztelhetünk, s akinek szoborállítása elakadt ugyan, ám legalább négy sorosait újraolvasni ma is biztosan megtérülő szellemi beruházás.